

Súd: Okresný súd Rožňava
Spisová značka: 8Ps/7/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7921200297
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Dušáková
ECLI: ECLI:SK:OSRV:2022:7921200297.3

Uznesenie

Okresný súd Rožňava v právnej veci osoby pozbavenej spôsobilosti na právne úkony - X. X., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y., toho času v Psychiatrickej liečebni W. O., ul. F. XXX, V., zastúpenej súdom ustanoveným opatrovníkom - J. - Špecializované zariadenie, zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb, X. XXXX/X, I., v tomto konaní zastúpenej procesným opatrovníkom JUDr. G. A., vyššou súdnou úradníčkou Okresného súdu Y., za účasti Mesta Y., o návrhu na zmenu opatrovníka, takto

rozhodol:

I. Súdom ustanovený opatrovník J. - Špecializované zariadenie, zariadenie pre seniorov a Domov sociálnych služieb I. sa o d v o l á v a z funkcie opatrovníka X. X., nar. XX. XX. XXXX.

II. Za opatrovníka pre X. X., nar. XX. XX. XXXX súd u s t a n o v u j e Mesto Y.U..

III. Ustanovený opatrovník je oprávnený a povinný opatrovanca zastupovať, spravovať jeho majetok s tým, že veci, ktoré nie sú bežnou záležitosťou podliehajú schváleniu súdom.

IV. Opatrovník je povinný podávať správu súdu o X. X., nar. XX. XX. XXXX vrátane správy o nakladaní s jeho majetkom a to každý rok k dátumom 30. 06 a 31. 12.

V. Žiaden z účastníkov n e m á právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľ dňa 22.01.2021 doručil súdu podanie, ktoré odôvodnil tým, že uznesením Okresného súdu I. sp. zn. 15Ps/12/2019 zo dňa 29.11.2019, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 05. 12. 2019, bol X. X. ustanovený za opatrovníka J. - Špecializované zariadenie, zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb so sídlom v I., kde mu boli celoročne poskytované sociálne služby. V súvislosti s prijatím uznesenia Košického samosprávneho kraja č. 484/2020 zo dňa 14. 12. 2020 bola zrušená organizačná súčasť zariadenia J. a to špecializované zariadenie s miestom výkonu na T.. W. XXXX/XX I.. Z uvedeného dôvodu bolo X. X. poskytovanie sociálnej služby ukončené, ku dňu 31. 12. 2020. V súčasnosti je mu sociálna služba poskytovaná celoročne v Psychiatrickej liečebni W. O., T.. F. XXX, V.. Na základe vyššie uvedeného súčasný opatrovník žiada o zmenu opatrovníka v záujme riešenia úradných záležitostí klienta.

2. Rozsudkom Okresného súdu v Q., sp. zn. 2Ps/3/20111-33 zo dňa 27. 06. 2011 bol X. X. pozbavený spôsobilosti na právne úkony v celom rozsahu. Uznesením Okresného súdu I., sp. zn. 16Ps/15/2015-58 zo dňa 14. 10. 2015 mu bol ustanovený opatrovník Nemocnica s poliklinikou n.o., W. XXXX/XX I.. Uznesením Okresného súdu I., sp. zn. 15Ps/12/2019-27 zo dňa 29. 11. 2019 došlo k zmene opatrovníka u X. X. a bol mu ustanovený za opatrovníka J. - Špecializované zariadenie, zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb so sídlom v I..

3. Zo správy J. - Špecializované zariadenie, zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb vyplýva, že matka X. X. žije v spoločnej domácnosti so svojim druhom a ďalšími maloletými deťmi v rómskej osade Obce B. H.. Vo B. H. sa zdržiava aj sestra X. X.. Na základe šetrenia však bolo zistené, že jeho matka a ani iný ďalší rodinný príslušník neprejavoval o neho žiadny záujem, nenavštevoval ho a nekontaktoval. X. X. je slobodný, bezdetný. Napriek šetreniu zo strany súdu sa nepodarilo zistiť iných príbuzných.

4. Z lustrácie X. X. v Registri obyvateľov bolo zistené, že od 05. 05. 2020 je prihlásený na trvalý pobyt v Meste Y..

5. Z oznámenia Psychiatrickej liečebne W. O., T. F. XXX, V. vyplýva, že X. X. je v súčasnosti v ich zdravotno - sociálnom zariadení od 01. 01. 2021 a to na dobu neurčitú.

6. Na pojednávaní navrhovateľ trval na podanom návrhu a žiadal o zmenu opatrovníka, nakoľko nemôže plne vykonávať funkciu opatrovníka jednak z personálnych možností zariadenia, ale aj vzdialenosti, kde je klient umiestnený, nakoľko by funkciu opatrovníka nevykonával tak, ako by si to klient žiadal. Pôvodne navrhol za opatrovníka pre X. X. Psychiatrickú liečebňu v V., ale nakoľko došlo k zmene Zákona č. 218/2021 Zb. o sociálnych službách, § 8 ods. 10/, nemôže poskytovateľ sociálnej služby alebo zamestnanec byť ustanovený za opatrovníka v zariadení, v ktorom sú mu poskytované sociálne služby a preto navrhol v dôsledku zmeny predpisov, aby za opatrovníka bolo ustanovené Mesto Y., kde má X. X., ktorý je obmedzený spôsobilosti na právne úkony, trvalý pobyt. Doposiaľ pána X. X. zastupoval, keďže ešte nebol odvolaný z funkcie opatrovníka a tiež spravuje zatiaľ jeho finančné prostriedky.

7. Zástupca Mesta Y. vyjadril svoj nesúhlas s ustanovením za opatrovníka X. X., ktorý sa dlhodobo nachádza v zdravotnom zariadení Obce V.. Žiadny všeobecne záväzný predpis nezaväzuje, že by mu za opatrovníka mala byť ustanovená obec, resp. mesto, kde má trvalý pobyt. S poukazom na ustanovenie § 27 ods. 3/ Občianskeho zákonníka, tiež nie je stanovené, že má byť za opatrovníka ustanovená obec, alebo mesto, kde má osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony trvalý pobyt. K tomu, kto by mal byť ustanovený za opatrovníka, sa zástupca mesta nevyjadril.

8. Súd sa oboznámil s dôkaznými listinami, ktoré sú súčasťou spisu - písomným vyjadrením špecializovaného zariadenia J. I., vyjadreniami Mestského úradu Y. a Košického samosprávneho kraja S., potvrdením od Mestského úradu Y. o trvalom pobyte X. X., pripojenými spismi tun. súdu sp. zn. 12 Ps 7/2021, Okresného súdu I. sp. zn. 15 Ps 12/2019, sp. zn. 11 Ps 13/2019, sp. zn. 15 Ps 16/2018, sp. zn. 8 Ps 35/2015, sp. zn. 16 Ps 15/2015, sp. zn. 7 Ps 135/2014, sp. zn. 5 Ps 2/2014, spisom OS Rožňava sp. zn. 5 Ps 27/2013, 7 P 110/2013, 5 P 71/2013, Okresného súdu Q. sp. zn. 17 P 231/2011, sp. zn. 2 Ps 3/2011 a sp. zn. 15 P 347/2012 a Okresného súdu S. H. - sp. zn. 23 Ps 5/2014, ako aj celým obsahom pripojených spisov.

9. Podľa § 27 ods. 2 a 3 Zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorú súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorej spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník. Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadnej jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom.

10. V zmysle ustanovenia § 272 Civilného mimosporového poriadku súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

11. V zmysle ustanovenia § 274 ods. 1/ Civilného mimosporového poriadku, súd rozhoduje uznesením.

12. Podľa § 274 ods. 2/ Civilného mimosporového poriadku, v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

13. Podľa § 275 Civilného mimosporového poriadku, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

14. Podľa § 276 Civilného mimosporového poriadku, súd odvolá opatrovníka z výkonu funkcie na jeho návrh.

15. Podľa § 277 ods. 1 a 2 Civilného mimosporového poriadku, súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka. Súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

16. V súlade s vyššie citovaným ustanovením § 274 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku súd opatrovníkovi vymedzil rozsah jeho opatrovníckych práv a povinností najmä, že o opatrovanca sa musí riadne starať, tohto riadne zastupovať pred úradmi a inými orgánmi a taktiež spravovať i jeho prípadný majetok so starostlivosťou riadneho hospodára, pričom musí dbať na pokyny súdu.

17. V zmysle ustanovenia § 8 ods. 12 Zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách poskytovateľ sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby nemôže byť ustanovený za opatrovníka prijímateľa sociálnej služby v zariadení, v ktorom prijímateľovi sociálnej služby poskytuje sociálnu službu. Obmedzenie podľa prvej vety neplatí, ak štatutárny orgán poskytovateľa sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby je blízka osoba prijímateľa sociálnej služby.

18. Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že ustanovenie opatrovníka z okruhu osôb v príbuzenskom pomere má zásadne prednosť pred inou alternatívou. U týchto osôb je predpoklad, že medzi nimi existujú určité bližšie osobné, citové a emotívne väzby, založené na príbuzenskom alebo inom obdobnom blízkom, či rodinnom pomere, povinnosť i oprávnenie vykonávať funkciu opatrovníka je tak ponímané osobnejšie a je preto aj v záujme spoločnosti, aby plnením funkcie opatrovníka, za predpokladu, že je vykonávaná zodpovedne a svedomito, bola v prvom rade poverená fyzická osoba blízka osobe obmedzenej spôsobilosti na právne úkony. Pre naplnenie účelu inštitútu opatrovnictva a jeho riadny a zodpovedný výkon treba však predpokladať, že opatrovník s výkonom tejto funkcie súhlasí. Ustanovenie právnickej osoby za opatrovníka má mať v zásade len výnimočný charakter a to až v prípade, ak žiadna fyzická osoba nie je schopná alebo ochotná túto funkciu zodpovedne vykonávať alebo nemá na to vytvorené všetky predpoklady. Ak má súd za to, že je vhodné ustanoviť za opatrovníka právnickú osobu, je povinný riadne a presvedčivo odôvodniť, prečo za opatrovníka ustanovil práve právnickú osobu a prečo nie je možné do tejto funkcie ustanoviť žiadnu fyzickú osobu. Pri ustanovení právnickej osoby do tejto funkcie ide o tzv. verejného opatrovníka, ktorý vykonáva svoju funkciu prostredníctvom svojich pracovníkov na základe rozhodnutia súdu a v súlade s vymedzením úloh miestnej štátnej správy a jej zariadení. Podľa zásad doterajšej súdnej praxe, pre ustanovenie za opatrovníka nie je rozhodujúca okolnosť, či v tomto zariadení sú vytvorené všetky organizačné predpoklady na výkon funkcie opatrovníka a či orgán štátnej alebo miestnej správy má preto vytvorené podmienky. Ustanovenie orgánu miestnej správy za opatrovníka občana nie je viazané na súhlas tohto orgánu. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na judikát číslo R 5/1986, v zmysle ktorého je povinnosťou súdu, aby neodkladne ustanovil opatrovníka občanovi obmedzenému spôsobilosti na právne úkony, ak sa nepodarilo nájsť vhodného občana pre túto funkciu a to orgán miestnej štátnej správy alebo jeho zariadenie, pokiaľ má právnu subjektivitu. V zmysle judikátu SR číslo 4/1999 ustanovenie verejného opatrovníka nie je viazané na jeho súhlas.

19. Rozhodnutie, ktorým je jednotlivец pozbavený spôsobilosti na právne úkony predstavuje obmedzenie jeho základných práv garantovaných v Listine základných práv a slobôd. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je teda vždy rozhodnutím štátu, ktorým štát vstupuje do autonómneho priestoru jednotlivca, pričom je to práve štát, ktorý nesie plnú zodpovednosť za to, že za trvania tohto obmedzenia sa žiadnym spôsobom nezhorší postavenie jednotlivca. Z uvedeného možno vyvodiť, že je to štát, ktorý nesie primárnu povinnosť vykonávať opatrovnictvo osoby pozbavenej spôsobilosti na právne úkony tam, kde nie je možné nájsť vhodnú osobu z okruhu príbuzných opatrovanca, či ďalších súkromných osôb, ktoré by boli ochotné dobrovoľne túto funkciu prevziať a s náležitou starostlivosťou ju vykonávať. Za „orgán miestnej správy“ je tak možné považovať mesto (obec), ktoré opatrovnícku funkciu vykonáva ako organizačnú súčasť štátu. Na výkon funkcie tzv. verejného opatrovníka osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony môže byť súdom ustanovené mesto (obec), v ktorej má opatrovanec trvalý pobyt, alebo jeho zariadenie, ktoré má právnu subjektivitu a bolo zriadené na plnenie podobných úloh miestnej samosprávy.

20. Súd zisťoval, či existuje príbuzný alebo iná blízka osoba obmedzeného X. X., ktorá by mohla vykonávať funkciu jeho opatrovníka, no aj napriek vynaloženému úsiliu sa mu nepodarilo, spomedzi jeho príbuzných, či iných vhodných subjektov, nájsť vhodnú osobu na ustanovenie do funkcie jeho opatrovníka. Menovaný je slobodný, bezdetný. Matka ani sestra menovaného neprejavili žiadny záujem o výkon funkcie opatrovníka, nie sú s ním v kontakte, nenavštevujú ho. V danej veci sú teda splnené zákonné podmienky pre ustanovenie tzv. verejného opatrovníka, a to aj bez jeho súhlasu. U ustanoveného opatrovníka sa jedná o mesto, ktoré z tejto pozície nevyhnutne má určitý administratívny aparát na zabezpečenie svojich úloh v rámci samosprávy ako aj preneseného výkonu štátnej správy. Úlohou miest a obcí je okrem iného aj starostlivosť o potreby ich obyvateľov v zmysle § 1 ods. 2 Zákona číslo 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a ktorá môže poskytovať podpornú sociálnu službu spočívajúcu v pomoci pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností (§ 12 ods. 1 písm. e) bod 2, § 55 a § 80 písm. g) Zákona číslo 448/2008 Z. z. o sociálnych službách). Uvedené úlohy, ktoré sú zákonom zverené mestám a obciam možno svojou povahou považovať za blízke povinnosti vyplývajúce z funkcie opatrovníka osoby obmedzenej spôsobilosti na právne úkony. Keďže X. X. je v čase rozhodovania súdu z titulu svojho trvalého pobytu obyvateľom Mesta Y., súd v súlade s § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka ustanovil za jeho opatrovníka Mesto Y., pričom nie je relevantné, že mesto - obec ako verejnoprávny orgán by s ustanovením za opatrovníka prípadne vyjadrilo nesúhlas. Povinnosti opatrovníka spočívajú najmä v zastupovaní spôsobilosti na právne úkony obmedzeného a spravovaní jeho majetku tak, ako je vymedzené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia s tým, že úkony opatrovníka presahujúce rámec bežných vecí podliehajú schváleniu súdom.

21. K návrhu na ustanovenie za opatrovníka zariadenie, v ktorom je momentálne X. X. umiestnený (Psychiatrická liečebňa W. O., T. F. XXX, V.) súd uvádza, že v zmysle § 8 ods. 12 Zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách je ustanovenie poskytovateľa sociálnej služby alebo zamestnanca poskytovateľa sociálnej služby za opatrovníka prijímateľa sociálnej služby vylúčené, okrem situácie, ak by štatutárny orgán poskytovateľa sociálnej služby alebo zamestnanec poskytovateľa sociálnej služby bol blízkou osobou prijímateľa sociálnej služby, čo však nie je tento prípad. Navyše, v Obci V. nie je ďalšie zariadenie, ktoré by malo právnu subjektivitu a by bolo určené na plnenie podobných úloh miestnej samosprávy. V danom prípade je jedine Mesto Y., ktoré v zmysle platných predpisov môže vykonávať funkciu opatrovníka osobe pozbavenej spôsobilosti na právne úkony X. X.. Na základe vyššie uvedeného súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

22. Výrok o trovách konania sa opiera o ustanovenie § 52 Civilného mimosporového poriadku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote do 15 dní od doručenia v troch vyhotoveniach, ktoré sa podáva na Okresný súd Rožňava a o odvolaní rozhodne Krajský súd v Košiciach.

Podľa § 363 CSP, v odvolaní sa musí okrem všeobecných náležitostí podania stanovených v § 127 ods. 1, 2 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, jeho podpísania a uvedenia spisovej značky tohto konania) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§ 62 ods. 1 CMP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 CMP). V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP).